

Jonas sammanfattar dagen och kommenterar indirekt det lite ljumma mottagandet av den svenska panelen:

I egenskap av projektledare för denna dag samt som styrelsemedlem i Haro har jag fått förtroendet att sammanfatta denna dag.

Vi lever i en kultur med kollektiv fostran där alla förväntas gå i förskola, men liten eller ingen ersättning till de som gör andra val. Detta är inte lätt att ändra på ens med starka argument.

Det är uppenbart att det behövs experter från andra länder för att säga det som måste sägas och det kommer att ta tid innan denna kunskap sipprar in i svensk debatt. Men det kommer att ske, var så säker.

Anknytningen förälder-barn är starkare än någon annan relation, det vet vi från idag. Den kraften har skapat detta seminarium, och den kommer att fortsätta att verka.

För oss föräldrar i Haro är detta vi hört från våra experter inga nyheter. Vi, som valt att vara mera föräldralediga än den svenska normen, ser sammanhangen varje dag tillsammans med våra barn. En del av oss till och med arbetar hemifrån för att kunna vara mer med våra barn. I mängder av dagliga situationer ser vi den skillnad som en närvarande förälder gör för sina barn.

Jag skulle önska att våra opinionsbildare och politiker kunde vara med under en dag eller två och bevittna verkligheten hos dagens barn och unga, med alla de fenomen som Gordon Neufeld så väl har beskrivit.

Vi föräldrar i Haro träffar också de som säger att de så gärna skulle vilja vara hemma längre med sina barn, fast de inte kan av olika anledningar.

En del har inte råd. De går på jobbet men känner ångest för barnen. Hur

effektiv är man då på jobbet? I ett välfärdsland som Sverige bör detta gå att lösa. En förskoleplats är dyr. En förskoleplats av högsta kvalitet för ett småbarn är så dyr att det är billigare att betala en förälder att vara hemma, alla skatteeffekter inräknade. Enligt en undersökning gjord av Riksdagens utredningstjänst, bör det t.o.m. räcka till en generös betalning.

Men det finns mer tragiska fall. Det finns i Sverige åtskilliga föräldrar som gärna skulle vara hemma längre, men som inte tror att det är bra för sitt barn. När barnet är tio månader gammalt börjar de oroa sig för lekkamrater och att de som föräldrar inte klarar att sörja för barnets sociala behov. Vem har lärt föräldrarna detta? Vem har ansvaret för att sprida sådan information?

Det finns föräldrar i Sverige som är nöjda med förskolan och tycker att deras barn mår bra där. Bra för dem! Då ska de ha dem möjligheten med en förskola av hög kvalitet. Men likaväl som hemmaföräldrar unnar de yrkesarbetande föräldrarna sina livsval, så vill hemmaföräldrarna bli respekterade för sina. Omsorgen om barnen är den kanske största frågan i många människors liv.

Vi har inte pratat jämställdhet här. Det är ett för stort område för denna dag. Vi har valt att inte ta upp det. Vi har velat ha fokus på barnen. Kanske kan jämställdhet bli ämnet för nästa Haro-seminarium? Men vi tycker att jämställdhet måste innebära att alla människors livsval ska jämnställas. Att vara hemmaförälder är att utföra ett synnerligen samhällsnyttigt arbete. Det vet vi från det vi har hört idag. Då bör det också vara jämställt, tycker vi.

Det finns många uppfattningar om detta. Vi hoppas att vi idag har kunnat berika var och en av er mer några fler nyanser.

Vi kommer att maila ut en utvärdering när ni har hunnit smälta detta några dagar, och vi är mycket tacksamma för era synpunkter på detta seminarium. På vår hemsida kommer det att finnas uppföljande information i detta ämne en lång till framöver, www.haro.se.

Stanna en stund efteråt och mingla och tala med varandra om detta.

[Hela Haro-styrelsen kommer upp på scenen]

Ett stort varmt tack till er allihopa för att ni kom hit och gjorde denna dag möjlig.